

מידע היסטורי

לפני המלחמה טרזין הייתה עיר מבצר בצ'כיה מוקפת חומות. היו בה רק שערים אחדים שהיה קל לשמור עליהם ואחד עשר מבנים הנקראים קסרקטינים. גטו טרזין היה שונה מגטאות אחרים: הייתה בו הפרדה בין מגורי גברים למגורי נשים והיה נתון לפיקודם של אנשי ס"ס (חיילים גרמנים).

מבט כללי, טרזין

מתוך היומן

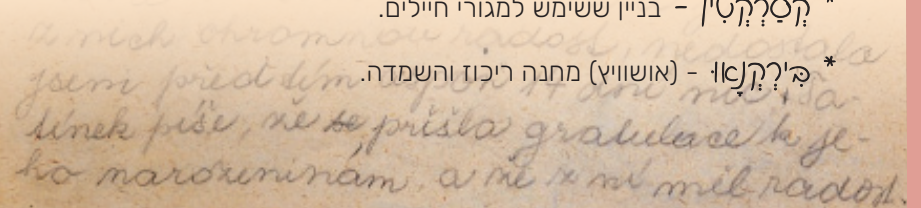
24 יוני 1944

ביום רביעי, יצאנו לישלף לבודות מאז לרגעתי לכאן
 לראשונה [...] כבר ממש ציפיתי לראות את פטר [...] למעלה
 פגענו בדיוק בלטרנסבורגים* יצאו דבריקטאוי* [...] פס
 דקחו אותנו לקסרקטיין* פמבוגי, למ פוחקנו כלאים האלך
 לאלוף ימים. דקחו מאיתנו את פתיקים ואם נתנו לנו אוכל.
 סבלנו מרעה קיצוני. פצחנו להסתכל מהצד לחלוץ וכלפטר
 בא אלם לראות ודבר איתי דרך החלון, פוא פביא מי מלפא
 לכאול. [...] אני חיבת רק דפוסים כמפ לורות, פכתפה פז
 גורמת מי דפריגיל פרהפ יותר טוב כיוון לפרגלתי האלך
 ככ פזמן פז לכתפתי לככ מכתה, אמא אבא יקרים. פז
 נראפ ככ כך פרהפ זמן מאז לפתראינו הפעם פאחרונה
 כלנפרדנו פרחוב. [...]

* טרנסבורגים - כינוי כולל לגירושם של יהודים בתקופת השואה, והעברתם מבתיהם לגטאות ולמחנות ריכוז והשמדה.

* קסרקטיין - בניין ששימש למגורי חיילים.

* פ'קטאוי - (אשוויץ) מחנה ריכוז והשמדה.

?

משימה קבוצתית:

1. מצאו וסמנו ביומן את הקטע בו חוה כותבת על רגשותיה או מחשבותיה.
2. סמנו היכן מופיעה התייחסות למידע ההיסטורי בתוך היומן.
3. חוה כותבת שהכתיבה ביומן גורמת לה להרגיש טוב. הסבירו מדוע.
4. כתבו עובדה אחת שלמדתם על גטו טרזין והציגו בכיתה בסוף הפעילות.

משימה אישית: בחר/י משפט מתוך היומן שבו חוה מתארת רגש, מחשבה או רצון שלה. כתוב/י את המשפט על דף והסבר/י מדוע בחרת בו. אפשר להוסיף ציור מתאים.

מידע היסטורי

הצפיפות, הרעב והתנאים הקשים הביאו למחלות ומגיפות בקרב תושבי הגטו.

רבים מהילדים בגטו טרזין התגוררו בנפרד מהוריהם, במעונות מיוחדים ("היים") שהוקמו עבורם על ידי ההנהגה היהודית בגטו, בניסיון לגונן עליהם מפני המציאות הקשה. בהיים, קיבלו הילדים מנות מזון גדולות ביחס לכלל האוכלוסייה בגטו, התקיימה מסגרת חיים חינוכית ובמשך כל שעות היממה הם היו נתונים להשגחת מדריכים.

בית ילדים
בגטו טרזין

מתוך היומן

16 אוגוסט 1944

אתמול, חזרתי מבית החולים. [...] פייתי הבית בחולים האלף ליל של הבאות ויום אחד בספ"כ. אחרי שלול של הבאות כבר יבאתי לעלות לחמון. ע"כר בא אל החמון עראות אותי פלאיים, עפלאים אפילו שלול פלאים היום. [...] ע"כר לחמון צריך לעכת פהיתר כד לפרורים לענו יוכלו עפלאיח צ"ו. חוץ מזה, עמרות זאת ע"כר פוא באמת יעד חכב מאד. תמיד פיה עו למ עפ"כר פכ" חכב הבית פספר. כלפעת, יעד אחר לאעד אותי אכ ע"כר ע"כ פוא אח' ולפוא פיעד פכ" א"ע"ע"ע" הבית פיעדי. פייתי מאד מרזב ועאפ הו. [...]

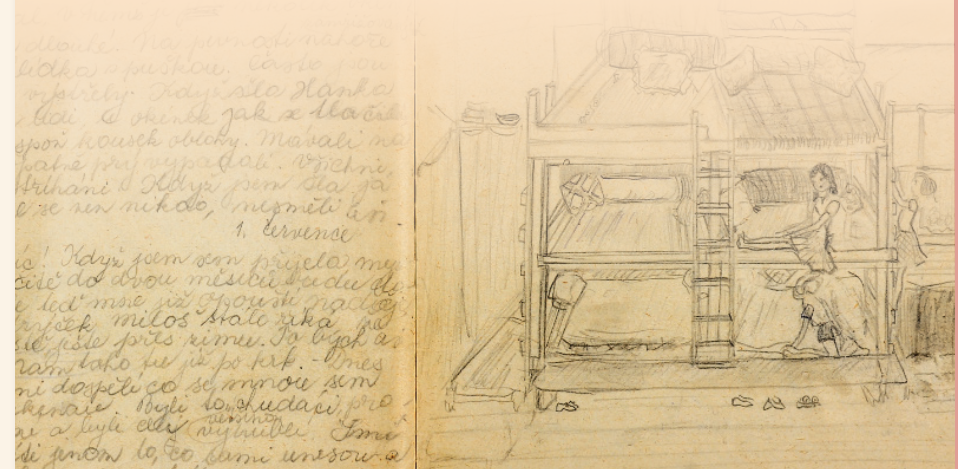

משימה קבוצתית:

- מצאו וסמנו ביומן את הקטע בו חוה כותבת על רגשותיה או מחשבותיה.
- סמנו היכן מופיעה התייחסות למידע ההיסטורי בתוך היומן.
- חוה היא אחת הצעירה של פטר ויש ביניהם קשר מיוחד. איך רואים זאת בקטע? סמנו/ כתבו כיצד מתבטא הקשר ביניהם בקטע.

4. כתבו עובדה אחת שלמדתם על גטו טרזין והציגו בכיתה בסוף הפעילות.

משימה אישית: בחר/י משפט מתוך היומן שבו חוה מתארת רגש, מחשבה או רצון שלה. כתוב/י את המשפט על דף והסבר/י מדוע בחרת בו. אפשר להוסיף ציור מתאים.

היומן של חוה פרסבורגר

מידע היסטורי

גטו טרזין, שהוקם ב-1941 בתחילה שימש מקום ריכוז ליהודי צ'כיה. החל משנת 1942 הגיעו לגטו טרזין יהודים שגורשו מאוסטריה, גרמניה והולנד ולאחר מכן גם מדבמק. לגטו טרזין היו מאפיינים של גטו וגם של מחנה מעבר ממנו גורשו יהודים באופן קבוע אל מחנות הריכוז וההשמדה.

ההגעה של טרנספורט של יהודים מהולנד לטרזין, 1944.

מתוך היומן

6 בספטמבר 1944
 סוף סוף יצאנו מצ'כיה פהג!
 צברנו עמפי המפירות, לעלום, מאחר וכי קסרקטין* פ'מארג
 פיפ צריק לעבור.
 טרנספורט* ג'דום לעד יבויים פ'ע'צ מ'פ'ע'צ ו'פ'ס 'צ'ברו
 ע'קסרקטין פ'מארג, אז פי'ינו צריכים לעצות מ'כ
 פ'קסרקטין.
 אני ממל צ'י'פ'פ- צ'ל'יו פ' הצ'רה ואני אס'י'ס את פ'כ'ת'פ'פ
 לע'י מ'חר. ע'י'פ' ט'וב, אמ'א א'ב'א!

* קסרקטין - בניין ששימש למגורי חיילים.

* טרנספורט - כינוי כולל לגירושם של יהודים בתקופת השואה, והעברתם מבתייהם לגטאות ולמחנות ריכוז והשמדה.

?

משימה קבוצתית:

1. מצאו וסמנו ביומן את הקטע בו חוה כותבת על רגשותיה או מחשבותיה.
2. סמנו היכן מופיעה התייחסות למידע ההיסטורי בתוך היומן.
3. חוה מסיימת את הכתיבה באיחול 'לילה טוב' להוריה. מה אפשר ללמוד מכך על ערך היומן עבורה והשימוש בו?
4. כתבו עובדה אחת שלמדתם על גטו טרזין והציגו בכיתה בסוף הפעילות.

משימה אישית: בחר/י משפט מתוך היומן שבו חוה מתארת רגש, מחשבה או רצון שלה. כתוב/י את המשפט על דף והסבר/י מדוע בחרת בו. אפשר להוסיף ציור מתאים.

היומן של חוה פרסבורגר

מידע היסטורי

במשך תקופות ארוכות בגטו, יצאו ממנו גירושים למחנות במזרח, בעיקר לאושוויץ. משמעות הגירושים לא הובנה בגטו. לרבים לא היה מידע, ומי שקיבל מידע או שמע שמועות, לא יכול היה להפנים את משמעות הדבר.

רכבת גירוש מגטו טרזין לאושוויץ, 1943.

מתוך היומן

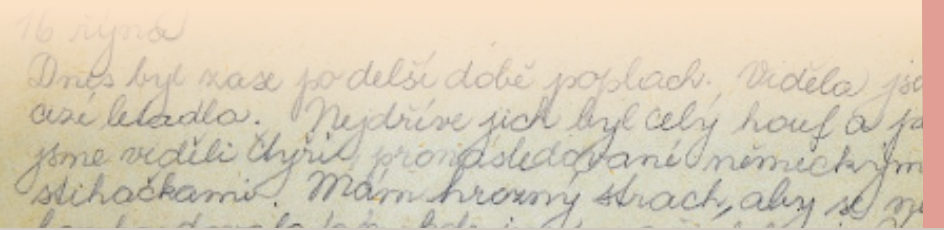

28 בספטמבר 1944

הרכבת כבר פה ולני הבנים (קטור ופאקד) כבר צעו צעיה. המספר של קטור הוא 2392 ולפ פאקד הוא 6262. הם ביחד האתו קרוו. [...] קיוויתי צד בדקה האחרונה להרכבת דא ת'ע, אפילו לידעתי לביא ת'ע. אהם מה אפולר פיב דללות? [...] זב פיב מראפ נראי לילאר איתי תמיד.

קדחם של נליים, י'דים וגברים מהגרים נדחקו מסביבם דבדוק כדי דראות בשלם האחרונה את פה, פהצם, אבא אן אח. פגברים לנלענו אף אחוץ דחלונות נדחקו אחד דלני כדי דתפוס מהט חטוף של פיקרים דבם. אהם דבדוק פיב תחת למירה של לוטריס כדי לאף אחד דא י'רח. פלואמריס בגטו צמדו ליד פהנין ופסילו בחזרה אנלים לפתקרהו י'תר מדי. פגברים מהחלונות נלפו ובמהטם אמרו דדבראות דקרובים לדבם. קוד פהכי פ'ע' מכם צבר. המפירות רצנו דבית ופבאנו דבנים לתי פרוסות דחם דכד אחד כדי לדא י'ו רצבים.

נדחקתי בקדח, זחצתי מתחת דחבם לפריד את פקדח מהבדוק, ופצברתי לפטר את דחם דרך החלון. פיב די מספיק זמן דפחזיק בידי דרך פסורגים דפני ללואר דקח אותי מלם. דפחות זב פסדבר. צכליו פבנים אינן ופדבר פיחיד לנותר מהם פה הם פאיטות פריקות לדבם.

?

משימה קבוצתית:

1. מצאו וסמנו ביומן את הקטע בו חוה כותבת על רגשותיה או מחשבותיה.
2. סמנו היכן מופיעה התייחסות למידע ההיסטורי בתוך היומן.
3. במהלך הגירוש, חוה בוחרת לעשות מעשה עבור פטר ופאבל. כתבו מה היא עושה ומדוע?

4. כתבו בלשונכם על תחושותיה של חוה במהלך הגירוש.

5. כתבו עובדה אחת שלמדתם על גטו טרזין והציגו בכיתה בסוף הפעילות.

משימה אישית: בחר/י משפט מתוך היומן שבו חוה מתארת רגש, מחשבה או רצון שלה. כתוב/י את המשפט על דף והסבר/י מדוע בחרת בו. אפשר להוסיף ציור מתאים.

היומן של חוה פרסבורגר

מידע היסטורי

יחידות הצבא האדום (צבא ברית המועצות) הראשונות נכנסו לגטו טרזין ב-8 במאי 1945, אחרי שנמלטו משם אנשי מפקדת הס"ס. בעת השחרור היו בגטו 29,469 אסירים. הגטו חדל להתקיים רשמית ב-15 באוגוסט 1945.

הצבא האדום נכנס לגטו טרזין, מאי 1945

מתוך היומן

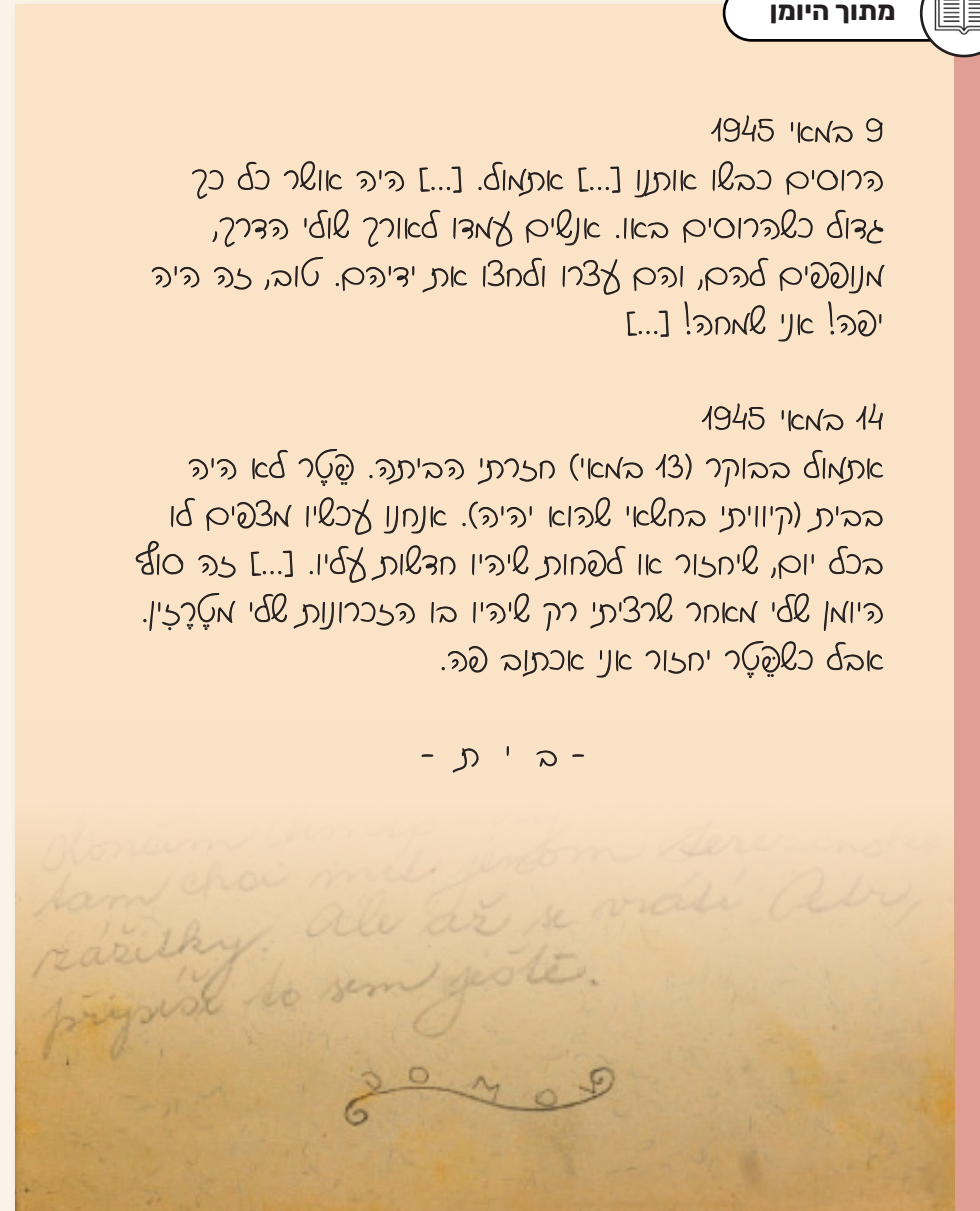
9 במאי 1945

הרוסים כהלו אותנו [...] אתמול. [...] פיב אולר כה כן גזוף כלפרוסים באו. אנליס צמדו לאורך לוח' הדרכ, מנושפים לביס, ופיס צצרו וזחצו את ידיהם. טוב, זה פיב יפה! אני למחפ! [...]

14 במאי 1945

אתמול הבוקר (13 במאי) חזרתי הביתה. פטר דא פיב הבית (קיוויתי החלטי לפוא יפה). אנחנו צללו מצפים לו ככה יום, ליחזור או לפחות ליפיו חדלות צליו. [...] זה סוף היומן שלי מאחר לרציתי רק ליפיו בו פזכרונות שלי מטריזין. אהה כלפטר יחזור אני אכתוב פה.

- ב' ת -

?

משימה קבוצתית:

1. מצאו וסמנו ביומן את הקטע בו חוה כותבת על רגשותיה או מחשבותיה.
2. סמנו היכן מופיעה התייחסות למידע ההיסטורי בתוך היומן.
3. חוה מזכירה כאן ובמקומות נוספים ביומן מה הערך שלו ומדוע היא כותבת בו. כיצד הדבר מתבטא בקטע זה?
4. כתבו עובדה אחת שלמדתם על גטו טרזין והציגו בכיתה בסוף הפעילות.

משימה אישית: בחר/י משפט מתוך היומן שבו חוה מתארת רגש, מחשבה או רצון שלה. כתוב/י את המשפט על דף והסבר/י מדוע בחרת בו. אפשר להוסיף ציור מתאים.